

Nr 24.

Warszawa, dn. 23 listopada 1935 r.

Ogóln. zbioru Nr 645.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych—Prezes Rady Związku inż. Piotr Drzewiecki.
Za redaktora odpowiedzialnego inż. Antoni Dunin.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Marszałkowska 140, tel. 594-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa”.

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju: zł 5 kwartalnie Numer pojedynczy zł. 1.—

TREŚĆ NUMERU: Wystawa Przemysłu Metalowego Przetwórczego.—Ratujmy przemysł fabryk maszyn i narzędzi rolniczych.—Roboty wzbronione młodocianym i kobietom.—Układ handlowy polsko-niemiecki.—Zniżki celne.—Wystawy i targi w rozwoju gospodarczym.—Kronika Związkowa.—Taryfy kolejowe a odlewnictwo.—Karosjerje osobowe na 29 salonie samochodowym w Paryżu (dokończenie).—Wiadomości z zagranicy.—Ceny.

WYSTAWA PRZEMYSŁU METALOWEGO PRZETWÓRCZEGO

W sierpniu i wrześniu 1936 r. odbędzie w Polsce po raz pierwszy *Wystawa Przemysłu Metalowego Przetwórczego* pod wysokim protektoratem Pana Prezydenta R. P., Prof. Dr. Ignacego Mościckiego.

Wystawa obejmuje dwa działy:

1. **Przemysłu metalowego przetwórczego z uwzględnieniem surowców i półfabrykatów.**
2. **Przemysłu elektrotechnicznego i radjofonji.**

Wystawa Przemysłu Metalowego Przetwórczego i Elektrotechnicznego, ma za zadanie dokonania przeglądu obecnego stanu tych przemysłów w Polsce we wszystkich jego działach oraz wykazania wysokiej jego samowystarczalności i możliwości rozwojowych.

Niejednokrotnie spotykamy się z faktem, że poważne zamówienia na rynku wewnętrznym omijają nasze wytwórnie i są lokowane zagranicą, wskutek braku informacji o naszej wytwórczości, lub braku należnego zaufania.

Wiele możliwości eksportowych nas omija, gdyż nasi producenci nie znają zapotrzebowań zagranicznych rynku i zagraniczni importerzy nie są należycie oszajnieni z naszą wytwórczością. Dlatego też na Wystawie jest przewidziany specjalny *dział eksportowy*, a oczekiwany znaczny napływ zagranicznych gości da możliwość zwiększenia naszego eksportu.

Całość Wystawy podzielona została na grupy, uwidoczniające udział przemysłu metalowego i elektrotechnicznego w poszczególnych dziedzinach życia

gospodarczego. Takie zgrupowanie nie tylko wykaże rolę tych przemysłów w różnych dziedzinach, lecz też znakomicie ułatwi zwiedzanie Wystawy.

Komitet Organizacyjny Wystawy licząc się z kryzysem, prowadzi prace organizacyjne oszczędnie, aby uprzystępnąć wystawcom ich udział i możliwie obniżyć koszty.

Ministerstwo Spraw Wojskowych przekazało do dyspozycji Wystawy znakomite dla tego celu tereny i budynki po Państwowych Zakładach Lotniczych u zbiegu Placu Unji i Puławskiej, graniczące z Lotniskiem i ul. Topolową.

Liczne zgłoszenia i zainteresowanie Wystawą upewnia Zarząd o jej celowości.

Wystawa nie jest obliczona na zysk i z tych względów stawki dzierżawne są niskie, wynosząc:

- za 1 m² na wolnym polu — zł. 5. —
- za 1 m² w pawilonach — zł. 40.—

Ulgi dla wystawców:

przy zgłoszeniu udziału i wpłacie $\frac{1}{3}$ należności do dnia 15.I 1936 r. udzielony zostanie rabat 10%.

Oprócz tego przy zgłoszeniach ponad 30 m² wstawcy otrzymują 5%, ponad 50² — 10% i ponad 100 m² — 15% ustępstwa.

Zgłoszenia na Wystawę przyjmuje i udziela wszelkich informacji Dyrekcja Wystawy Przemysłu Metalowego Przetwórczego i Elektrotechnicznego, Warszawa Marszałkowska 140 m. 1 (Polski Związek Przemysłowców Metalowych) tel. 5.94.26.

RATUJMY PRZEMYSŁ FABRYK MASZYN I NARZĘDZI ROLNICZYCH

W związku z podjętą przez rząd akcją oddłużeniową i mającymi się ukazać w tym celu dekretami pozwalamy sobie przypomnieć o wręcz katastrofalnym położeniu, bodajże jednej z najważniejszych gałęzi przemysłu metalowego, mającej bezpośrednią łączność z rolnictwem. Chodzi mianowicie o los, jaki czeka fabryki maszyn rolniczych.

W ciągu szeregu ostatnich lat grupa największych fabryk, należących do Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych złożyła władzom państwowym szereg memoriałów obrazujących i wyjaśniających krytyczny stan tego przemysłu, podając z dokumentalnym uzasadnieniem sposoby wyjścia z katastrofalnego położenia.

Wszystkie te zabiegi, pomimo poparcia Ministerstwa Przemysłu i Handlu, nie odniosły dotąd pożądanego rezultatu, w konsekwencji więc nastąpiły fakty, które musiały nastąpić, które zresztą z całą ścisłością przewidzieliśmy i o których uprzedzaliśmy. Z zastraszającą szybkością poczęły ginąć jedna za drugą fabryki maszyn rolniczych. W ciągu ostatnich czterech lat z całego szeregu fabryk obecnie pozostało na terenie Polski tylko parę, niegdyś najlepiej finansowo postawionych.

Podajemy krótką ilustrację sytuacji, w jakiej znajduje się omawiany przemysł:

Sprzedaż maszyn rolniczych odbywała się na kredyt. Załamanie się konjunktury w rolnictwie zastało fabryki w sytuacji takiej, że poza należnymi im od odbiorców paru milionami złotych na otwartych rachach, obliło w bankach z tytułu zdyskontowanych weksli rolników i składników wynosiło kilkanaście milionów złotych. Weksle te fabryki były zmuszone same częściowo wykupować, częściowo prolongować, opłacając za dłużników procenty. Poczęło to pochłaniać środki obrotowe, a wreszcie substancje.

Rząd w trosce o rolnictwo wydał ustawy chroniące rolnika od egzekucji (Dz. Ust. Nr 15 z 29 I—32 r. poz. 87 i Dz. Ustaw N. 25 z 30 III—32 r. p. 219), a następnie ustawy o sądach rozjemczych, które mocą wyroków rozkładają zobowiązania rolników na lat 14-cie. Obecnie wydana została ustawa, mocą której pierwsze raty tak rozłożonej należności mają wpływać dopiero za lat 3. Czy wogóle rolnik będzie kiedykolwiek płacił te raty? A co robić z kupcami składnikami, którzy sprzedali maszyny rolnikom? Sprzedali na raty—pieniędzy fabrykom nie zapłacili, weksli nie wykupili, a obecnie są nędzarzami!

Wyżej wymienione zarządzenia przekształciły portfel wekslowy fabryk maszyn rolniczych w bezwartościową kolekcję autografów odbiorców — rolników i składników, bo jakąż wartość ma weksel, którego wystawca jest *nietykalny* lub też doszczętnie zrujnowany (składnicy). Fabryki ze swej strony w stosunku do banków i dostawców *okazały się bezbronnymi* żyrantami nietykalnych lub zrujnowanych wystawców, bowiem muszą ponosić wszystkie konsekwencje wypływające z tytułu żyra. To przekształcenie ex post przemysłowo-handlowej pracy fabryk maszyn rolniczych na filantropję, na faktycznie bezpłatne rozdawnictwo maszyn rolniczych postawiło ten przemysł wobec grozy ostatniego już zagadnienia. W jaki sposób w Polsce,

kraju rolniczym, uratować wytwórnice maszyn rolniczych i w jaki sposób w naszym morzu bezrobocia ocalić warsztat pracy dla rąk roboczych? W bilansach za lata 1928, 9 i 30 fabryki wykazywały zyski. Zyski te były narazie na papierze jedynie, gdyż sprzedając towar na kredyt, fabryki otrzymywały weksle. Od tych domniemanych zysków i obrotów, zapłacili Skarbowi należne ustawowo podatki, sięgające milionowych sum. Podatki te zostały zapłacone gotówką, jednak część późniejszych zapłaconą nie została, gdyż jak wyżej wyjaśniliśmy wszelkie należności fabryk przez ustawowe zarządzenia, sprowadzone zostały do zera, domniemane zyski przekształciły się w faktyczne straty. Obrotowy kapitał zginął. Żyjąc z substancji, fabryki nekane są nieomal codziennie przez sekwestratorów za zaległe podatki i świadczenia.

Fabryki maszyn rolniczych zwróciły się za pośrednictwem Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych i Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie jeszcze raz do Rządu z wyczerpującym memoriałem, obrazującym tragiczny zaiste stan tak niezbędnego dla Państwa Polskiego, przemysłu. Oby starania te znalazły zrozumienie w sferach rządowych i postulaty wysunięte ostatnio zostały uwzględnione.

ROBOTY WZBRONIONE MŁODOCIANYM I KOBIECIOM

(K) W Nr 78 Dziennika Ustaw z r. b. ukazało się rozporządzenie o robotach, wzbronionych młodocianym i kobietom, zastępujące dotychczas obowiązujące przepisy rozporządzenia z dn. 29 listopada 1925 r.

Rozporządzenie zawiera 4 paragrafy zasadnicze, oraz dwa obszerne załączniki, wyszczególniające roboty wzbronione młodocianym (150 punktów) i kobietom (81 punktów).

Nadmienić należy, iż projekt nowego rozporządzenia był w r. 1933 rozpatrywany przez sfery gospodarcze, które zgłosiły szereg uwag i poprawek, mających umożliwić dostosowanie przepisów rozporządzenia, bez uszczerbku dla zdrowia młodocianych pracowników—do wymogów życia i potrzeb produkcji. Uwagi te niestety nie zostały uwzględnione, ale przeciwnie nastąpiło zaostrenie niektórych przepisów w sposób, uniemożliwiający wprost zatrudnienie młodocianych i kobiet w wielu działach wytwórczości. Jako przykład wymienić można ogólny zakaz dźwigania, przenoszenia, a nawet przesuwania ciężarów ponad 10 kg. dla młodocianych do lat 16 (dotychczas norma ta wynosiła 30 kg. a dla młodocianych kobiet 20 kg.) W ten sposób, dosłownie biorąc, zabronione będzie tym młodocianym np. przesunięcie biurka lub szafki (wagi 11 kg. Zabronione jest dalej między innymi przewożenie na taczkach ciężarów ponad 50 kg. z wagą taczek dla młodocianych mężczyzn (od 16—18 lat). Młodocianym do lat 16 wogóle zabronione jest przewożenie jakichkolwiek ciężarów na taczkach i wózkach ręcznych. Poza przepisami o charakterze ogólnym w spisach wymienione są szczegółowo roboty, wzbronione młodocianym i kobietom w różnych działach wytwórczości, a między innymi w hutnictwie i przemyśle metalowym.

Rozporządzenie wchodzi w życie w 6 miesięcy po ogłoszeniu (26 października 1935 r.) t. j. 27 kwietnia 1936 r.

UKŁAD HANDLOWY POLSKO-NIEMIECKI

Wobec bardzo dużego i zrozumiałego zainteresowania, jakie w sferach przemysłowych wzbudziła umowa gospodarcza polsko-niemiecka, uważamy za wskazane podać jej tekst do wiadomości naszych Czytelników.

Artykuł 1.

Wytwory gleby i przemysłu każdej z Umawiających się Stron będą przy przywozie do obszaru drugiej Strony, jak również przy wywozie do obszaru drugiej Strony, traktowane według zasady NAJWIĘKSZEGO UPRIWILEJOWANIA pod względem wysokości, pobierania i zabezpieczenia ceł oraz opłat łącznie z wszelkimi należnościami, dodatkami, mnożnikami lub wszelkimi innymi podwyżkami, jak również pod względem wszelkich formalności celnych.

Artykuł 2.

Niemieckie wytwory gleby i przemysłu przywożone do polskiego obszaru celnego przez obszar innych krajów i polskie wytwory gleby i przemysłu przywożone do Niemiec przez obszar innych krajów, jako też wytwory gleby i przemysłu krajów trzecich przywożone przez obszar jednej z Umawiających Stron do obszaru drugiej Strony, nie mogą w przywozie podlegać żadnym innym lub wyższym cłom albo opłatom, aniżeli, gdyby były przywożone bezpośrednio z krajów pochodzenia lub przez jakikolwiek inny kraj.

Powyższe postanowienie dotyczy zarówno towarów bezpośrednio przywożonych, jak i towarów, które podczas przewozu zostały przeładowane, przepakowane lub złożone na skład.

Artykuł 3.

Wytwory polskiego obszaru celnego wymienione w załączniku A*) nie będą podlegały, przy ich przywozie do obszaru celnego Niemiec, wyższym cłom od tych, które ustalone są w tym załączniku.

Wytwory niemieckie, wymienione w załączniku B, nie będą podlegały przy ich przywozie do polskiego obszaru celnego, cłom wyższym od tych, które ustalone są w tym załączniku.

Artykuł 4.

Opłaty wewnętrzne, które na obszarze jednej z Umawiających się Stron, czy to na rachunek państwa lub gminy czy też innego związku prawa publicznego, obciążają lub obciążać będą wytwarzanie, przyrządzanie lub spożycie pewnego towaru, nie mogą wytworów drugiej Strony pod żadnym pozorem dotknąć silniej lub w sposób bardziej uciążliwy, aniżeli tego samego rodzaju wytwory własnego kraju lub kraju najbardziej uprzywilejowanego.

POJAZDY MOTOROWE, wyrabiane na obszarze jednej z Umawiających się Stron, będą korzystaly na obszarze drugiej z Umawiających się Stron w zakresie opłat licencyjnych, udogodnień rejestracyjnych i tym podobnych spraw z traktowania niemniej przychylnego, jak pojazdy motorowe tej ostatniej Strony.

Artykuł 5.

W sprawie nacjonalizacji towarów przywożonych przez jedną z Umawiających się Stron do obszaru drugiej Strony, ta Strona przyznawać będzie największe uprzywilejowanie, biorąc za podstawę swe własne ustawodawstwo.

Przy stosowaniu przepisów o nacjonalizacji towarów, wyrabiane w uprzywilejowanym obrocie celnym, będą taksamo traktowane, jak towary wyrabiane w wolnym obrocie.

Artykuł 6.

Na wypadek, gdyby jedna z Umawiających się stron była zmuszona zakazać lub ograniczyć przywóz lub wywóz towarów, zobowiązuje się ona, o ile to możliwe, uwzględnić interesy drugiej Strony.

Artykuł 7.

Dla przywozu do Niemiec polskich zwierząt, części zwierząt i produktów zwierzęcych, jak również siana i słomy, obowiązują postanowienia zawarte w załączniku C.

Niemieckie przepisy weterynaryjne pozostają pozatem nienaruszone.

Artykuł 8.

Kupcy, fabrykanci, i inni przemysłowcy jednej z Umawiających się Stron, którzy dowodzą zapomością karty legitymacyjnej, wystawionej przez władze swego kraju, że są uprawnieni do wykonywania swego handlu lub swego prze-

mysłu w Państwie, w którym posiadają swoją siedzibę oraz, że uiszczają tam ustawowe podatki i opłaty, winni mieć prawo, bądź osobiście, bądź przez komiwojażerów, pozostających w ich służbie, czyni zakupy towarów na oszarze drugiej strony u kupców lub w otwartych miejscach sprzedaży albo u osób, które towary te wytwarzają sposobem przemysłowym, przestrzegając przepisane formalności. Mogą oni również poszukiwać zamówień u kupców lub u innych osób, przy wykonywaniu przemysłu których to osób towary zaofiarowanego rodzaju znajdują zastosowanie, oraz mają prawo mieć ze sobą próbki towarowe i wzory, jednakowoż nie towary. Z powodu działalności określonej w niniejszym ustępie nie będą oni zobowiązani do uiszczania żadnej specjalnej opłaty.

Karty legitymacyjne odpowiadać muszą wzorowi, ustanowionemu w Konwencji międzynarodowej o uproszczeniu formalności celnych, podpisanej w Genewie dnia 3 listopada 1923 r. Dla tych kart legitymacyjnych nie będzie wymagana wiza konsularna ani inna.

Postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastosowania do wykonania przemysłu okrężnego, handlu domokrajnego, tudzież do poszukiwania zamówień u osób, które nie trudnią się ani handlem ani przemysłem. Umawiające się Strony zastrzegają sobie w tym względzie zupełną swobodę swego ustawodawstwa.

Artykuł 9.

Poniżej wymienione przedmioty będą przez każdą z Umawiających się Stron zwolnione od wszelkiej opłaty przywozowej i wywozowej pod warunkiem powrotnego ich wywozu lub powrotnego przywozu, jak również zabezpieczenia przypadających ewentualnie opłat, i z zastrzeżeniem zastosowania potrzebnych zarządzeń kontrolnych:

- a) narzędzia, instrumenty i mechaniczne przyrządy, które przywozi przedsiębiorca jednej stron do obszaru drugiej Strony, ażeby tam umożliwić dokonanie przez swój personel robót montarszych, doświadczalnych, reparacyjnych lub innych tym podobnych, bez względu na to czy wspomniane przedmioty przywiezione zostały przez nadesłanie, czy też przez sam ten personel;
- b) przedmioty do naprawy;
- c) używane, odpowiadające zwyczajom handlowym, opakowania wszelkiego rodzaju, jako też opony ochronne i inne środki opakowania, a także drewniane wkładki do tkanin, krążki drewniane i tekturowe, które z obszaru jednej z Umawiających się Stron przywozi się do obszaru drugiej Strony w celu wywozu towarów lub też wywozi się z obszaru drugiej Strony z powrotem po stwierdzeniu, że one służyły do tego celu;
- d) części maszyn do wypróbowania;
- e) towary (z wyjątkiem artykułów spożywczych), które sprowadza się na wystawy, targi lub jarmarki;
- f) wozy i skrzynie meblowe, które przeprowadza się przez granicę w tym celu, aby pewne przedmioty przewieźć z obszaru jednej z Umawiających się Stron do obszaru drugiej Strony, nawet gdyby miały one zawierać nowy ładunek w drodze powrotnej bez względu na to, na jakim miejscu ten nowy ładunek został przyjęty, nie zaś w razie, gdyby one w międzyczasie zostały użyte do transportów wyłącznie wewnątrz kraju, obydwa te środki przewozowe wraz z przynależnościami służącymi do zwykłego użytku w czasie transportu i z wyznaczeniem sześciomiesięcznego terminu do powrotnego wywozu;

Towary ze szlachetnych metali, przywożone przez komiwojażerów, jako wzory z zastosowaniem odprawy warunkowej na ezy na żądanie zwolnić od powinności probierczej, o ile złożone zostanie odpowiednie zabezpieczenie, które przy towarach srebrnych nie może przekraczać podwójnej kwoty cła, zaś przy towarach złotych i platynowych czterokrotnej wysokości cła. O ile wzory nie zostaną a czas z powrotem wywiezione, złożone zabezpieczenie przepada niezależnie od kar przewidzianych w ustawodawstwie.

Artykuł 10.

Każda z Umawiających się Stron, oznaczy władze, które są upoważnione i obowiązane do udzielania na żądanie obowiązujących informacji o stawkach taryfy celnej i taryfowaniu ściśle określonych towarów.

Artykuł 11.

O ile przy przywozie wytworów jednej z Umawiających się Stron do obszaru drugiej Strony wymagane jest przedkładanie świadectw pochodzenia, Umawiające się Strony

*) Załącznik A obejmuje jedynie bydło hodowlane i żywe gęsie.

zobowiązują się dołożyć starań, aby handel nie był krępowany zbędnymi formalnościami albo nadmiernymi opłatami przy wystawianiu świadectw pochodzenia.

Świadectwa pochodzenia mogą być wystawiane przez władzę celną miejsca wysyłki wewnątrz kraju lub na granicy, albo przez właściwą izbę przemysłowo-handlową, w Niemczech także przez Hauptabteilung II der Landesbauernschaften, urzędy handlu zagranicznego albo izby rzemieślnicze, w Polsce także przez urzędy wojewódzkie. Obydwa Rządy mogą wzajemnie porozumieć się co do udzielenia także innym aniżeli wyżej wymienionym instytucjom lub też organizacjom gospodarczym jednego z obydwu krajów upoważnienia do wystawiania świadectw pochodzenia, które władze celne drugiego kraju przyjmować winny. W razie, gdy świadectwa te nie są wystawiane przez upoważnioną do tego władzę państwową, może Rząd kraju przeznaczenia żądać, aby były one zaświadczone przez jego placówkę dyplomatyczną lub konsularną właściwą dla miejsca wysyłki towarów.

Świadectwa pochodzenia mogą być zredagowane zarówno w języku kraju przeznaczenia jak i w języku kraju eksportującego; w tym ostatnim wypadku urzędy celne kraju przeznaczenia mogą żądać przekładu.

Jeżeli towary krajów trzecich przywożone są tranzytem przez obszar jednej z Umawiających się Stron do obszaru drugiej Strony, wówczas władze celne tejże Strony przyjmować będą także świadectwa pochodzenia wystawione na obszarze poprzednio wspomnianej Strony według postanowień niniejszego artykułu.

Jeżeli z powodu nierzetelnych danych w świadectwie pochodzenia lub z powodu uchybień przy wystawieniu świadectw pochodzenia Rząd jednej z Umawiających się Stron przedstawi sprawę Rządowi drugiej strony, ten ostatni zbada niezwłocznie stan rzeczy, oznajmi o wyniku drugiej Stronie oraz wyda potrzebne zarządzenia w celu usunięcia niedomagania.

Artykuł 12.

Jeżeli jedna z Umawiających się Stron uzależnia traktowanie towaru w przywozie od szczególnych warunków dotyczących składu, stopnia czystości, dobroci, stanu zdrowotnego, obszaru wytworzenia lub innych podobnych warunków, wówczas obydwie Rządy zbadają wspólnie, czy nie możnaby formalności kontrolnych zapomocą których winno być stwierdzone, czy towar odpowiada w dostatecznej mierze przepisanyemu warunkom, uprosić zapomocą świadectw, wystawionych w należytej formie przez właściwe władze kraju wywożącego.

O ile obydwie Rządy są zgodne co do tego ustalą one wspólnie postępowanie dla przeprowadzenia dowodu co do wymaganych warunków. Następnie oznaczają one władze, upoważnione do wystawiania świadectw, treść tych świadectw, zasady, które winny być przestrzegane przy ich wystawianiu, formalności, zapomocą których zabezpiecza się tożsamość towarów, a w danym razie także postępowanie przy braniu próbek.

Istnieje zgoda co do tego, że kraj przeznaczenia także w razie przedłożenia świadectw na podstawie postanowień uzgodnionych w niniejszym artykule, ma prawo do ponownego zbadania świadczeń i upewnienia się co do tożsamości towarów.

Artykuł 13.

Zarząd celny każdej z obydwóch Umawiających się Stron, będzie, poza wypadkami podejrzenia o nadużycie niezależnie od praw, które wywodzi z ustawodawstwa swego kraju, uznawać i pozostawiać nienaruszonymi plomby i pieczęcie, które zarząd celny drugiej strony nałożył na przesyłki pozostające pod nadzorem celnym; zarządowi temu pozostaje jednak zastrzeżone prawo uzupełnienia plomb lub pieczęci przez nałożenie nowych znaków celnych.

W taki sam sposób zarząd celny każdej Strony przy dopuszczeniu przedmiotów do przywozu z warunkową odprawą celną, uznawać będzie i pozostawiać nienaruszonymi te znaki, które zarząd celny drugiej Strony nałożył na te przedmioty dla utrwalenia ich tożsamości.

Artykuł 14.

O ile zdaniem jednej z Umawiających się Stron obustronny obrót wymagać będzie rozszerzenia uprawnień granicznych urzędów celnych drugiej Umawiającej się Strony w zakresie odprawy, zobowiązuje się ta Strona, na propozycję drugiej Strony, podjąć w przeciągu trzech miesięcy rokowania w tym przedmiocie.

Artykuł 15.

Każda z Umawiających się Stron zobowiązuje się, w ramach swego ustawodawstwa, uczynić wszystko co potrzeba, aby chronić wytwory gleby i przemysłu drugiej Umawiającej się Strony od wszelkiego rodzaju nierzetelnej konkurencji w obrocie handlowym.

Artykuł 16.

O ile postanowienia niniejszej ustawy dotyczą wzajemnego przyznania sobie największego uprzywilejowania, nie mają one zastosowania:

- do szczególnych ulg przyznanych obecnie lub które mogłyby być w przyszłości przyznane przez jedną z Umawiających się Stron sąsiadnym państwom dla ułatwienia ruchu granicznego w pasie nieprzekraczającym zasadniczo 15 km po obu stronach granicy;
- do zobowiązań przyjętych obecnie, względnie mających być przyjętymi w przyszłości przez jedną z Umawiających się Stron na podstawie unii celnej.

Artykuł 17.

Każdy z obydwu Rządów ustanowi Komisję Rządową. Zadaniem tych Komisji jest rozpatrywanie w stałym bezpośrednim kontakcie wszystkich spraw, związanych z wykonywaniem niniejszej Umowy. Obydwie Rządy zakomunikują sobie możliwie szybko skład Komisji Rządowych.

Komisje Rządowe zbierają się na wniosek jednego z obydwóch przewodniczących.

Komisjom Rządowym pozostawia się swobodę co do powołania rzeczoznawców oraz ustanawiania mieszanych podkomisji.

Komisje ustalą dla swej działalności wspólny regulamin.

Artykuł 18.

Przy przywozie polskich wytworów gleby i przemysłu Rząd Niemiecki uwzględnić będzie w należyty sposób interesy polskie.

Przy przywozie niemieckich wytworów gleby i przemysłu. Rząd Polski uwzględnić będzie w należyty sposób interesy niemieckie.

Artykuł 19.

O ileby założenia, z których obydwie Umawiające się Strony wychodziły w chwili podpisywania niniejszej Umowy, nie ziściły się, lub o ileby jedna ze Stron uważała się za pokrzywdzoną wskutek niekorzystnego rozwoju, jaki nastąpił lub wskutek zarządzeń w dziedzinie gospodarczej powziętych przez drugą Stronę, każda z Umawiających się Stron może wystąpić z wnioskiem o bezzwłoczne rokowania w celu zaradzenia temu stanowi rzeczy.

Gdyby rokowania te w przeciągu miesiąca, licząc od dnia zgłoszenia wniosku, nie doprowadziły do zadawalającego rezultatu, wówczas Strona, która uważa się za pokrzywdzoną ma prawo wypowiedzieć Umowę niniejszą z terminem sześciotygodniowym od daty notyfikacji tego wypowiedzenia.

Artykuł 20.

Rząd Polski, któremu zostało powierzono prowadzenie spraw zagranicznych Wolnego Miasta Gdańska zgodnie z art. 104 Traktatu Wersalskiego i artykułów 2 i 6 Konwencji Paryskiej między Polską a Wolnym Miastem Gdańskim z dnia 9 listopada 1920 r., zastrzega sobie prawo oświadczenia, że Wolne Miasto jest Stroną Układającą się w niniejszej Umowie i że przyjmuje obowiązki oraz nabywa prawa w niej ustalone.

Zastrzeżenie to nie dotyczy tych postanowień niniejszej Umowy, które Rzeczpospolita Polska już zawarła odnośnie do Wolnego Miasta Gdańska, na zasadzie praw przysługujących Polsce traktatowo.

Artykuł 21.

Umowa niniejsza będzie ratyfikowana. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych nastąpi możliwie najrychlej w Berlinie. Umowa wejdzie w życie trzydziestego dnia po dacie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

Umowa niniejsza pozostanie w mocy do dnia 31 października 1936 r. Będzie ona uważana za przedłużoną na każdy dalszy rok, o ile obydwie Strony porozumieją się co do tego najpóźniej do dnia 1-go października każdego roku.

O ile Umowa będzie obowiązywała po 31-y października 1936 r. będzie ona wówczas mogła być wypowiedziana do ostatniego dnia każdego kwartału kalendarzowego i przestanie obowiązywać z upływem trzymiesięcznego okresu od daty wypowiedzenia.

Umowa niniejsza sporządzona została w dwóch oryginałach, każdy w języku polskim i niemieckim.

Artykuły przemysłu metalowego wymienione w załączniku B.

Poz. polsk taryfy celnej	Nazwa towaru	Cło od 100 Złotych
1240 z p. 2.	Zabawki dziecięce, oprócz osobno wymienionych, bez mechanizmów sprężynowych, ich części, — metali nieszlachetnych, chociażby z ozdobami połączanymi i posrebrzanymi, również z dodatkami innych pospolitych materiałów	1500
1241	Zabawki dziecięce, oprócz osobno wymienionych, zaopatrzone w mechanizm sprężynowy:	
p. 1	z metali nieszlachetnych bez dodatku innych materiałów	1500
p. 2.	inne	2000
1242	Zabawki dziecięce z urządzeniem silnikowym o wadze sztuki:	
p. 1.	powyżej 2 kg	600
p. 2.	2 kg i mniej	750

Protokół końcowy

I.

Do artykułu 1.

Umawiające się Strony są zgodne co do tego, że zasada największego uprzywilejowania zobowiązuje także do przyznawania dla towarów drugiej Strony autonomicznych zniżek celnych, obowiązujących łącznie na obszarze całym jednej z układających się Stron. O ile zniżki takie uzależnione są od pozwolenia w każdym poszczególnym wypadku, postępowanie względem towarów drugiej Strony nie będzie stosowane w sposób bardziej uciążliwy, aniżeli względem takiego samego rodzaju towarów jakiegokolwiek kraju. Pochodzenie towarów z obszaru celnego drugiej Strony nie może być zatem w żadnym wypadku służyć za powód do jakiegokolwiek dyskryminowania tych towarów.

Niewyrabiane na polskim obszarze celnym **maszyny i aparaty**, korzystające ze zniżek celnych na podstawie autonomicznych rozporządzeń o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła, przy przywozie z Niemiec do Polskiego obszaru celnego, przy zachowaniu warunków obowiązujących przy stosowaniu zniżek celnych autonomicznych, — podlegać będą cłu w wysokości 20% cła autonomicznego, przewidzianego w drugiej kolumnie polskiej taryfy celnej, z wyjątkiem maszyn i aparatów włókienniczych, które podlegać będą cłu w wysokości 10% cła autonomicznego, przewidzianego w drugiej kolumnie polskiej taryfy celnej.

Do artykułu 2.

Istnieje zgoda co do tego, że w odniesieniu do towarów, które w kraju tranzytowych, są bez kontroli celnej, przeładowywane, przepakowywane, lub składowane na skład, obydwie Strony zastrzegają sobie specjalne badanie ich pochodzenia zgodnie ze swymi przepisami autonomicznymi, z uwzględnieniem obowiązków wypływających z największego uprzywilejowania.

Do artykułu 4.

Do opłat wewnętrznych należą również wszelkie te opłaty, które dotyczą obrotu. Istnieje zgoda co do tego, że polski podatek przemysłowy według ustawy z 15 lipca r. 1935 nie jest podatkiem obrotowym w sensie niniejszego postanowienia umownego, nawet wówczas gdy jest pobierany w postaci scalonej od towarów przywiezionych, i że nie podlega on postanowieniom artykułu 4.

W stosunku do towarów niemieckich obowiązuje jednak zasada największego uprzywilejowania pod względem scalonego podatku przemysłowego.

Do artykułu 6.

Artykuł 6 nie ma zastosowania do zakazów lub ograniczeń przywozu i wywozu, które wydane będą:

- ze względu na bezpieczeństwo publiczne;
- ze względu na zdrowie publiczne lub dla ochrony zwierząt albo roślin przed chorobami i szkodnikami, jak również roślin przed zwyrodnieniem i wymarciem, z zastrzeżeniem jednakowoż postanowień załącznika C do niniejszej Umowy;
- w odniesieniu do broni, amunicji i sprzętu wojennego, oraz w nadzwyczajnych okolicznościach do innych potrzeb wojskowych;

d) w zastosowaniu do towarów, które na obszarze jednej z Umawiających się Stron stanowią lub stanowią będą przedmiot monopolu państwowego, a także w tym celu, aby przeprowadzić w stosunku do obcych towarów wszelkie inne zakazy i ograniczenia, które przez wewnętrzne ustawodawstwo są lub będą ustanowione dla wytwarzania, zbytu, przewozu lub spożycia takich samych towarów krajowych wewnątrz kraju;

e) dla ochrony artystycznego, historycznego i archeologicznego mienia narodowego.

Przywóz używanych w handlu próbek i wzorów towarów, podlegających gospodarzemu zakazom przywozu, nie wymaga pozwoleń przywozu, o ile stosują się do nich warunki artykułu 10 ustęp 3 Konwencji międzynarodowej o uproszczeniu formalności celnych z 3 listopada 1923. O ile nie chodzi o próbki i wzory artykułów spożywczych albo o takie, które nadają się tylko do użytku jako próbki i wzory, muszą one być wywiezione z powrotem w terminie 12-tu miesięcy.

O ile próbki i wzory muszą być wywiezione z powrotem, należy przy wejściowej odprawie celnej złożyć, obok zabezpieczenia ewentualnie przypaść mających opłat, dalsze zabezpieczenie w wysokości zadeklarowanej i przez urząd celny wejściowy uznanej wartości towaru.

Do artykułu 9.

1. Zabezpieczenie opłat przywozowych i wywozowych może być dokonane przez złożenie gotówki lub takich papierów wartościowych, które mogą być przyjęte jako kaucja celna; to samo dotyczy należności za cechowanie

2. Umowa co do zwolnienia od opłat przywozowych i wywozowych nie rozciąga się na należności manipulacyjne i statystyczne.

3. Do lit. b. umowa co do zwolnienia od opłat przywozowych nie rozciąga się na dodatki, które zostały do przedmiotów dodane przy reparacji zagranicą.

Do lit. a do f. Obowiązujące w każdym z obu krajów zakazy przywozu i wywozu pozostają nienaruszone.

Do lit. g. Postanowienie Protokołu Końcowego do artykułu 6 ma zastosowanie także do przewidzianych tutaj próbek i wzorów towarowych.

Do artykułu 11 ust. 4.

Istnieje zgoda co do tego, że do wystawiania świadectw pochodzenia dla wytworów krajów trzecich, które przywożone są przez obszar jednej ze Stron do obszaru drugiej Strony upoważnione są jedynie właściwe izby przemysłowo-handlowe.

Do artykułu 13.

Oba rządy zastrzegają sobie jeszcze zawarcie bliższych porozumień celem wykonania tych postanowień.

Do załącznika B.

Bizuterja nie prawdziwa, objęta tekstem konwencyjnym, korzystać będzie ze stawek konwencyjnych pozycji 1258, jeżeli będzie zaopatrzona w świadectwo, wystawione przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Idar-Oberstein, Frankfurt n/M, Hanau, Heilbronn, Pforzhe m lub Schwäbisch-Gmünd i wizowane przez właściwy konsulat polski, stwierdzające, że wymieniony towar został wyprodukowany na terenie działania danej Izby Przemysłowo-Handlowej.

II.

W sprawie uniknięcia podwójnego opodatkowania oraz zabezpieczenia opieki i pomocy prawnej w sprawach podatkowych zawarty zostanie możliwie jaknajrychlej specjalny układ. Umawiające się Strony wymienią w przeciągu trzech miesięcy od wejścia w życie niniejszej Umowy odnośne projekty.

**U k ł a d
Między Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką
w sprawie płatności za obroty towarowe
(Polsko-niemiecki układ rozrachunkowy)
z dnia 4 listopada 1935 r.**

W celu uregulowania płatności za wzajemny obrót towarowy Rządy Polski i Niemiecki postanowiły, co następuje:

Artykuł 1.

Płatności między Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką, podlegające temu układowi, regulowane będą w Niemczech wyłącznie za pośrednictwem niemieckiej Kasy Rozrachunkowej (Verrechnungskasse), w Polsce wyłącznie za pośrednictwem instytucji (instytucja polska) wyznaczonej przez Rząd Polski w porozumieniu z Rządem Niemieckim.

Artykuł 2.

Postanowieniom niniejszego układu podlegają, z zastrzeżeniem dalszych porozumień, następujące zobowiązania niemieckich dłużników wobec polskich wierzycieli oraz polskich dłużników wobec niemieckich wierzycieli:

1. Płatności wynikające z przywozu niemieckich towarów do Polski i z przywozu polskich towarów do Niemiec.
2. Koszty robocizny w obrocie niszlachetniającym,
3. Rabaty, bonifikaty i odszkodowania; mogą one być rozrachowywane bezpośrednio z należnościami towarowymi.

Artykuł 3

Obustronny ruch tranzytowy nie podlega postanowieniom niniejszego układu.

Artykuł 4.

Płatności za obustronny transport morski nie podlegają postanowieniom niniejszego układu.

Artykuł 5.

Obrotem towarowym w myśl niniejszego układu jest:

- a) przywóz niemieckich towarów do obszaru Rzeczypospolitej Polskiej; za towary niemieckie uważane będą takie towary, które są w Niemczech wytworzone lub które według ustawodawstwa polskiego są uważane lub traktowane jako towary niemieckie;

- b) przywóz polskich towarów do obszaru gospodarczego Niemiec; za towary polskie uważane będą takie towary, które są w Polsce wytworzone lub które według ustawodawstwa niemieckiego są uważane lub traktowane jako towary polskie.

Artykuł 6.

Dłużnicy, którzy stosownie do postanowień niniejszego układu uskuteczniają do Polski płatności w markach niemieckich, winni wpłacać kwoty dłużne w dniu ich płatności na specjalne konto instytucji polskiej w niemieckiej Kasie Rozrachunkowej. Jeżeli zobowiązanie nie opiewa na marki niemieckie, to równowartość winna być obliczona w markach niemieckich po ostatnio znanym w chwili płatności średnim kursie urzędowym danej waluty, notowanym w Berlinie. Niemiecka Kasa Rozrachunkowa będzie stale komunikowała instytucji polskiej o kwotach wpłaconych w markach niemieckich.

Artykuł 7.

Dłużnicy, którzy stosownie do postanowień niniejszego układu uskuteczniają do Niemiec płatności w złotych winni wpłacać kwoty dłużne w dniu ich płatności na specjalne konto niemieckiej Kasy Rozrachunkowej w instytucji polskiej. Jeżeli zobowiązanie nie opiewa na złote, to równowartość winna być obliczona w złotych po ostatnio znanym w chwili płatności średnim kursie urzędowym danej waluty, notowanym w Warszawie oraz wpłacona w złotych. Instytucja polska będzie stale komunikowała niemieckiej Kasie Rozrachunkowej o kwotach wpłaconych w złotych.

Artykuł 8.

Niemiecka Kasa Rozrachunkowa i instytucja polska dokonywują wypłat wierzycielom po wypłynięciu kwot na konta specjalne powyższych instytucji.

Artykuł 9.

Straty kursowe i na procentach, które powstają przy wpłatach dokonywanych w ustalony sposób, mogą być zapłacone według postanowień niniejszego układu jedynie wtedy, o ile istnieje eo do tego porozumienie między odnośnymi stronami.

Artykuł 10.

Instytucji polskiej i niemieckiej Kasie Rozrachunkowej pozostawia się ustalenie, w drodze obu-stronnego porozumienia tych norm techniki płatności, jakie wydadzą im się konieczne.

Artykuł 11.

Do wpłacenia do niemieckiej Kasy Rozrachunkowej upoważnieni są tylko ci dłużnicy którzy otrzymali zezwolenie wymagane przez niemieckie ustawodawstwo dewizowe.

Urzędy nadzoru (Ueberwachungsstellen) wystawiają zaświadczenia dewizowe, uprawniają do wpłaty w oznaczonym miesiącu, w ramach specjalnie ustalonego planu importowego, a mianowicie w wysokości, która odpowiada rozwojowi zarachowań na dobro na koniec specjalnem niemieckiej Kasy Rozrachunkowej w instytucji polskiej.

Do wpłaty na specjalne konto niemieckiej Kasy Rozrachunkowej w instytucji polskiej uprawnieni są jedynie ci dłużnicy, którzy są w posiadaniu świadectwa rozrachunkowego.

Artykuł 12.

Stosowanie niniejszego układu nadzorują Komisje Rządowe wymienione w artykule 17 polsko-niemieckiej Umowy Gospodarczej z dnia dzisiejszego.

Artykuł 13.

Obydwie układające się strony zobowiązują się do nadzorowania, w ramach ich ustawodawstw, aby importerzy i eksporterzy ich krajów dokonywali względnie przyjmowali płatności zgodnie z postanowieniami niniejszego układu i aby, w celu ominięcia rozrachunku, sprzedaż towarów z jednego kraju do drugiego nie następowała przez kraj trzeci.

Artykuł 14.

Prywatne tranzakcje kompensacyjne, które dozwolone były jeszcze przed wejściem w życie niniejszego układu mogą być rozwikłane w sposób przewidziany w udzielonych na te tranzakcje zezwoleniach.

Nowe prywatne tranzakcje kompensacyjne mogą być dopuszczone w przyszłości jedynie za zgodą obydwóch Komisji Rządowych.

Istniejące specjalne konta cudzoziemców dla płatności krajowych („Ausländer Sonderkonten für Inlandszahlungen“) winny być w zasadzie zniesione. O ile jednak, po obustronnem porozumieniu okaże się, że jest korzystnem dokonywać płatności wynikających z istniejących już stosunków gospodarczych między Polską a Niemcami przez takie specjalne konta cudzoziemców (istniejące lub nowe), Rząd Niemiecki zastrzega sobie prawo ograniczenia tych płatności wyłącznie do obrotu towarowego.

Artykuł 15.

Obydwa Rządy są zgodne co do tego, że odprawa celna towarów polskich w myśl artykułu 1 drugiego rozporządzenia wykonawczego do niemieckiej ustawy o reglamentacji dewizowej z dnia 24 lipca 1935 r. następować będzie w wypadku, gdy importer niemiecki przedstawi zezwolenie na zapłatę towarów (zaświadczenie dewizowe) wydane przez jeden z urzędów nadzoru (Ueberwachungsstelle) albo dokument zastępczy dopuszczony przez niemieckie przepisy dewizowe.

Artykuł 16.

Układ niniejszy stanowi część składową podpisanej w dniu dzisiejszym Umowy Gospodarczej między Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką i wchodzi w życie jednocześnie z Umową Gospodarczą. W żadnym wypadku nie może układ niniejszy obowiązywać dłużej od wspomnianej wyżej Umowy.

Artykuł 19 wymienionej Umowy ma do niniejszego układu odpowiednie zastosowanie.

Artykuł 17.

O ile układ niniejszy przestanie obowiązywać, to zobowiązania powstałe przed dniem jego wygaśnięcia i podlegające rozrachunkowi będą jeszcze rozwikłane w drodze płatności według postanowień niniejszego układu. Co do szczegółów porozumieją się obydwie Komisje Rządowe, przestrzegając interesów importerów i eksporterów obydwóch Stron.

Warszawa, dnia 4 listopada 1935 r.

ZNIŻKI CELNE

Na mocy rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 29 października 1935 r. (Dz. U. Nr. 79 poz. 492) urzędy celne stosują cło niższe bądź zwalniają od cła na podstawie zaświadczenia Izby Przemysłowo-Handlowej, właściwej terytorjalnie dla danego zakładu przemysłowego następujące towary interesujące przemysł metalowy:

Elektro-korundy i węglokrzymy w ziarnkach, rozdrobnione lub zmielone — do wyrobu tarcz szlifierskich.

Substrat bituminowo olejowy — do wyrobu farb rdzochronnych.

Krzemowapn (calcium silicium) również z domieszką manganu, magnezu, żelaza i t. p. — do celów przemysłowych.

Nadmanganian potasowy — do celów przemysłowych.

Sadze gazowe — do wyrobu opon samochodowych.

Braunsztyn w proszku — do produkcji cynku elektrolitycznego, baterij elektrycznych oraz soli manganowych.

- Kręgi z szarpanych nici bawełnianych, luźno związane — do wyrobu wałów kalandrowych.
- Krażki, płyty, tarcze z materiałów włóknistych impregnowanych bakelitem — do wyrobu kół zębatach.
- Kauczuk surowy, myty: w płytach, płytkach, arkuszach, sprowadzany przez porty polskiego obszaru celnego przez fabryki — do wyrobu opon samochodowych.
- Opilki żeliwne, sprowadzane przez fabryki chemiczne.
- Blacha stalowa zwykła (taśmowa) n klowana, dziurkowana o grubości 1 mm i mniej — do produkcji akumulatorów żelazo-niklowych.
- Drut stalowy hartowany do wyrobu szcetek.
- Drut żelazny i stalowy korytkowy, chociażby nacięty, pokryty nieszlachetnymi metalami — do wyrobu mechanizmów parasolowych.
- Formy stalowe obrobione o wadze sztuki powyżej 100 kg. — do wyrobu rur żeliwnych, lanych systemem odśrodkowym.
- Blacha aluminiowa, prostokątna, surowa o szerokości powyżej 300 mm. i o grubości 0,1 mm. i mniej — do wyrobu folii aluminiowej.
- Zamknięcia niklowane do ampulek szklanych.
- Szyny miedziane lane, surowe, o wadze sztuki powyżej 500 g. — do wyrobu cynku elektrolitycznego.
- Bloki lane cylindryczne z otworem, aluminiowe, o zawartości aluminium 99,7%, o wadze sztuki powyżej 150 g. — do wyrobu rur aluminiowych.
- Wentyle do dętek samochodowych o wadze sztuki 1 kg. i mniej — dla fabryk wyrabiających opony samochodowe.
- Sprawdziany (kalibry gwintowane) o wadze sztuki powyżej 500 g. — do wyrobu rur.
- Drut srebrny specjalny t. zw. topikowy o średnicy lub grubości powyżej 0,75 mm. — do wyrobu bezpieczników.
- Drut srebrny specjalny t. zw. topikowy o średnicy lub grubości 0,75 mm. i mniej — do wyrobu bezpieczników.

W razie jednak przywozu towarów z Niemiec, Włoch, Węgier, Jugosławii, Bułgarii i Rumunii Izby Przemysłowo Handlowe mogą wydawać zaświadczenia, upoważniające do stosowania zniżek celnych i zwolnień od cła tylko wówczas, jeśli firma przemysłowa, ubiegająca się o zniżkę cła przedstawi za wiadomienie Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego w Warszawie, że strona zobowiązała się przekazać, względnie już przekazała, należność za sprowadzony towar w drodze rozrachunku clearingowego za pośrednictwem tegoż Towarzystwa.

Izby mogą wydawać zaświadczenia bez wspomnianego wyżej zawiadomienia tylko za zgodą Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

WYSTAWY I TARGI W ROZWOJU GOSPODARCZYM

Na wielkich szlakach rozwoju gospodarczego świata ścierają się nieustannie elementarne jego siły: **wytwórczość, handel i spożycie**. Zależnie od układu tych sił, od stopnia napięcia którejkolwiek z nich kształtują się sytuacje gospodarcze, tworzą się konjunktury dobre i złe, powstają kryzysy i t. p. (jeśli — oczywista — abstrahować od innych złożonych czynników ekonomicznych).

Tylko wtedy, gdy wszystkie trzy elementy na jednako wysokim i równomiernym poziomie wra- stają, może być mowa o normalnym rozwoju go-

spodarczym. O zachowanie tej właśnie równomierności wzrostu wszystkich trzech czynników toczy się walka bezustanna, tem gorętsza im bardziej szybkim staje się tempo życia gospodarczego i im bardziej złożoną staje się jego struktura.

W skomplikowanym mechanizmie obecnych stosunków ekonomicznych, nacechowanych stałą tendencją wzrostu produkcji, przy równoczesnej pewnej bierności czynnika trzeciego, t. j. konsumpcji, oraz niedomaganiach handlu równowaga zazwyczaj jest chwiejna. Dlatego też szuka się wszędzie coraz to nowych środków i recept, których stosowanie mogłoby wpłynąć na wytworzenie owej równowagi.

Jednym z takich środków, wypróbowanych i skutecznych są **wystawy** i targi. Niepotrzeba sięgać do balastu historycznego, by wykazać rolę i znaczenie jednych i drugich dla rozwoju gospodarczego oraz dla wyrównania poziomu produkcji, handlu i konsumpcji.

Wielka wojna w ostatecznym swym wyniku zostawiła chaos w stosunkach gospodarczych świata. Czemże więc tłumaczyć olbrzymi pęd do organizowania wystaw, jaki daje się zauważyć we wszystkich państwach i narodach, jak nie dążeniem właśnie do wzmożenia spożycia, dźwignięcia handlu i podniesienia produkcji oraz do przywrócenia równowagi wszystkich trzech czynników, równowagi koniecznej dla dalszego normalnego rozwoju ekonomicznego. Tę rolę wystaw doceniły przedewszystkiem państwa o wysokim poziomie gospodarczym. — Za nimi poszedł świat cały.

Wystawy, skupiające na ograniczonym terenie całokształt, względnie niektóre tylko dziedziny produkcji, jednego lub wielu państw, obliczone na szerokie, wielkie masy wiedzających stykają bezpośrednio konsumenta i wytwórcę. Są zatem niezaprzeczenie potężnym środkiem wzmożenia konsumpcji — a podniesienie stopy spożycia, to znów droga do wzrostu produkcji i ożywienia handlu.

Proces realizowania się dobroczynnych skutków wystaw trwa przez długie lata, a owoc jego, jak wykazały doświadczenia zawsze jest dodatni.

Dzięki długotrwałym skutkom **wystaw**, dzięki ich znaczeniu dla wzrostu spożycia oraz zdobywania nowych rynków, będą one zawsze na drodze normalnej rozwijać się i spełniać w całości swą ożywcza dla życia gospodarczego rolę.

Polska na polu **wystawiennictwa** pierwsze do piero czyni kroki, i to z wynikiem dodatnim. Mało jeszcze wprowadzić wśród sfer zainteresowanych docenia się u nas niezliczone dobroczynne skutki **wystaw**, tłumaczy się to jednak małym jeszcze doświadczeniem naszym na tem polu.

Depresja gospodarcza wysuwana zazwyczaj, jako przyczyna wstrzymywania się od udziału w **wystawach** nie jest ostatecznym tego argumentem. Bo i **wystawy** są środkiem do poprawy gospodarczej, do usunięcia stanu depresji. Trzeba tylko dobrego zrozumienia interesu własnego, a ponadto umiejętnego ujmowania formy ekspozycji oraz racjonalnego wykorzystania jej.

S. Janiszewski.

KRONIKA ZWIĄZKOWA

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
CZŁONKÓW POLSKIEGO ZWIĄZKU
PRZEMYSŁOWCÓW METALOWYCH

W poniedziałek dn. 25 listopada r. b. o godzinie 18-ej w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w Warszawie, ul. Marszałkowska 140, odbędzie się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Członków Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, wyznaczone przez Pana Komisarza Wyborczego.

Porządek dzienny:

1. Otwarcie Zgromadzenia, wybór sekretarza i skrutatorów;
2. Wybór uzupełniający jednego radcy do Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie.

Powyższe Zgromadzenie Walne na podstawie art. 34 Statutu Związku zwołane jest w jednym terminie i będzie prawomocne bez względu na liczbę członków obecnych.

Konferencja z p. dyr. Martinem

13 listopada r. b. odbyła się w Izbie Przem.-Handlowej w Warszawie pod przewodnictwem Dyr. Martina, przewodniczącego Międzyministerjalnej Komisji Współpracy z Samorządem Gospodarczym, konferencja z przedstawicielami P. Z. P. M. Poza ogólnymi postulatami przedstawionymi przez Zarząd Związku i obejmującymi cały przemysł metalowy przetwórczy, obecni na konferencji przedstawiciele Grupy Maszyn i Narzędzi Rolniczych oraz przedstawiciele Grupy Odlewni złożyli specjalne memorjały dotyczące specjalnie tych gałęzi przemysłu.

W następnym numerze podamy szczegółowe dane co do wysuniętych przez Związek i Grupy postulatów.

Możliwości eksportowe

Bliższe informacje w poniższych sprawach uzyskać mogą zainteresowani eksporterzy w Państwowym Instytucie Eksportowym. Przy zgłoszeniu należy powołać się na odnośny numer. Firmy, które nie pozostawały dotychczas w bliższym kontakcie z Instytutem, winny nadesłać jednocześnie swe referencje.

Firma syryjska pragnie nawiązać kontakt z firmami polskimi zainteresowanymi w eksporcie: artykułów elektrotechnicznych, ceramiki sanitarnej i elektrotechnicznej, odlewów żelaznych. Zainteresowane firmy polskie winny traktować tę sprawę jaką pilną P/28110/4E/Ro.

Firmy zainteresowane w eksporcie osi do rowerów zechcą nawiązać kontakt z Instytutem. P/28080/44/Ro.

Istnieją możliwości zbytu wyrobów nożowniczych stołowych i kuchennych w Kanadzie. P/27232/44/Ro.

Firma syryjska pragnie otrzymać w możliwie niedługim czasie oferty polskich firm, zaintereso-

wanych w produkcji i eksporcie wyrobów elektrotechnicznych. P/28110/4E/Ro.

Firma w Beyrouth pragnie nawiązać kontakt z polskimi eksporterami wanien i rur żeliwnych. Sprawa jest dość pilna. P/28410/4E/Ro.

Eksport do Egiptu

Nieznaną nam bliżej firmą agenturową, posiadającą oddziały w Kairze i Hamburgu, pragnie reprezentować fabryki polskie. Firma ma cieszyć się uznaniem na miejscu i posiada tam rozległą klientelę; na żądanie może przedstawić poważne referencje. Bliższych wiadomości udziela Polski Związek Przemysłowców Metalowych, Marszałkowska 140, tel. 257 95.

Eksport używanych maszyn do Ameryki
Południowej

W Buenos Aires istnieje biuro pośrednictwa wymiany maszyn i materiałów przemysłowych pod firmą: „Clearing-Intercambio de Maquinarias y Materiales Industriales” Calle 25 de Mayo 252. Właścicielem firmy jest pan Hersch znany Państwowemu Instytutowi Eksportowemu.

Firma ta zajmuje się clearingiem maszyn od lat czterech, wydając specjalne pismo. Celem czasopisma jest ułatwienie wymiany maszyn i materiałów przemysłowych nowych i używanych w obrębie krajów Ameryki Południowej.

Wobec dodatnich rezultatów otrzymanych tą drogą firma zamierza rozszerzyć swą działalność na Europę i Amerykę Północną.

Tego rodzaju handel już istnieje i Polska sprzedaje nieraz do Argentyny wszelkiego rodzaju używane maszyny, w szczególności przeznaczone dla przemysłu włókienniczego, pomieszczając swe ogłoszenia w powyższym piśmie.

Według informacji redakcji, nakład czasopisma wynosi 15.000 egz. rozsyłanych bezpłatnie do wszystkich fabryk zakładów i instytucji o charakterze przemysłowym, Argentyny, Brazylii, Chile, Paragwaju i Urugwaju. Czasopismo będzie wydawane, począwszy od dnia 1 sierpnia r. b. co trzy miesiące z dodatkiem co 6 tygodni.

Podając powyższe do wiadomości zainteresowanych, komunikujemy, że wszelkie bliższe dane w tej sprawie otrzymać można w Państwowym Instytucie Eksportowym.

Stosunki gospodarcze polsko-gdańskie

Dnia 29 października r. b. Związek Izby Przemysłowo-Handlowej opublikował w prasie komunikat, informujący o nawiązaniu współpracy z Izłą Przemysłowo-Handlową w Gdańsku, celem usuwania trudności, wynikających w obrocie towarowym na rynku Wolnego Miasta, naskutek obowiązujących tam przepisów dewizowych.

Na posiedzeniach w d. 25 i 26 października r. b. omówione zostały zasady działalności i skład stałej Komisji Porozumiewawczej, wyłonionej przez samorząd Polski i Gdańską, oraz wyjaśniony został szereg konkretnych spraw, dających powód do reklamacji.

Pragnąc, ażeby powołana do życia instytucja współpracy polsko-gdańskiej działała w granicach swych możliwości jak najwydatniej oraz opierając się na obserwacjach dotychczasowych, uważamy za niezbędne podkreślić, iż jednym z podstawowych warunków skuteczności wysiłków będzie posiadanie materiałów możliwie dokładnych i aktualnych. Dlatego też prosimy o kierowanie pod adresem Zwią-

zku Izb skarg i postulatów zainteresowanych przedsiębiorstw z podaniem możliwie ścisłych wiadomości co do nazwisk, sum, dat i rodzaju pretensji.

Katalogi dla Australji

Biuro Rady Handlowego Ambasady Brytyjskiej komunikuje, że z krajów europejskich często wysyłane zostają do Australji katalogi, plakaty i inne materiały reklamowe bez uprzedniego załatwienia przypadających od tego rodzaju artykułów opłat celnych. Wobec tego opłaty te ściągane są od adresata, co rzecz oczywista, jest niepożądane.

Związek Izb Przemysłowo-Handlowych posiada wyciąg z australijskiej taryfy celnej, zawierającego odnośne stawki.

Ważne dla Odlewni i dostawców.

Ogłoszenia w Kalendarzu Odlewniczym r. 1935

Grupa Odlewni zawiadamia wszystkie zainteresowane odlewnie, jak również i firmy będące dostawcami pomocniczych materiałów oraz maszyn, że wszelkie ogłoszenia do Pierwszego Kalendarza Odlewniczego na rok 1936 przyjmowane będą tylko do dnia 1 Grudnia 1935 r.

Nakład Kalendarza zwiększono z 1000 do 1500 egzemplarzy.

Zarobki pracowników rolnych

W Monitorze Polskim z dn. 6 b m. ukazała się instrukcja Ministra Opieki Społecznej w sprawie ustalenia przeciętnych zarobków pracowników rolnych.

KAROSERJE OSOBOWE NA 29 SALONIE SAMOCHODOWYM W PARYŻU

(Dokończenie, p. Nr 23, P. M.)

W konstrukcji samej karoserji, ściśle biorąc nic się nie zmieniło. W dziale karoserji indywidualnej panuje w dalszym ciągu szkielec drzewny typu lekkiego, okuwany lekkimi, z blachy wykonanymi wiązaniami. Z lekkością szkielec nadwozia idzie w parze i mnisza jego odporność na rozluźnienie ale gdy się weźmie pod uwagę, że budowa nadwozia idzie stale w kierunku większej sztywności ramy, rugując z niej tak szkodliwą dla karoserji elastyczność, dochodzi się do wniosku, iż ewolucje te odbywają się równolegle. Trudno doprawdy powstrzymać się od uwagi, iż nareszcie doczekaliśmy się chwili, w której choć powoli, jednak stale dąży się do uzgodnienia myśli konstrukcyjnych budowniczych podwozi i karosierów, boć ci ostatni, już od chwili pożegnania się „Veymanem“, starali się dać swym konstrukcjom jaknajwięcej sztywności a przeważnie tylko po to, by je lekkomyślnie demolowała zbytnia elastyczność podwozi. O ile te naturalnie były silniejsze, bo, choć rzadko, bywało i odwrotnie.

Powłoka blaszana karoserji, od której najwięcej się zwykle należy spodziewać, stara się, jak widać, wyszukiwać, oryginalne pomysły w drobiazgach.

Widać to głównie na maskach, których szyby przybierają nieraz niezwykle kształty, bądź w postaci skrzeli rybich, zapadek, zasówek, czy kłapek o dowcipnym pomysle i ładnym rysunku. Stawiają one tą niezbędną kropkę nad „i“, której brak widać w rysunku wielu innych karoserji budowanych oszczędniej przy pozostawieniu maski fabrycznej. Styl takiej maski, odpowiadając w zupełności linii swej macierzystej karoserji seryjnej, bije się nieraz z rysunkiem

TARYFY KOLEJOWE A ODLEWNICTWO

Sprawa reformy taryf kolejowych jest obecnie bodajże najdonioślejszym zagadnieniem polityki gospodarczej.

Pomiędzy ceną przewożonego towaru a kosztami przewozu musi istnieć pewna harmonja, pewna równowaga.

W miarę zaś pogłębiającego się kryzysu, równowaga ta zaczęła się chwiać, aż wkońcu doszliśmy do momentu kompletnego zaniku tej równowagi.

Stan taki szczególnie ujemnie gospodarczo przejawia się w odlewnictwie, przedewszystkiem w artykułach inwestycyjnych.

Prawda — w roku 1932 została — na skutek depresji gospodarczej w kraju — przeprowadzona pewna obniżka taryf przewozowych kolejowych, celem dostosowania ich, chociaż częściowo, do ówczesnej konjunktury w przemyśle i handlu — również w r. 1933 została ustalona nowa, dogodniejsza, klasyfikacja klas drobnicowych i została wydana nowa tabela opłat do tych klas drobnicowych i opłat dla przesyłek wagonowych. Opłaty te przewidują małe obniżenie stawek na krótkich odległościach, celem konkurowania kolei z furmanami i samochodami.

Pozostał jednak cały szereg towarów, a w tem wiele o znaczeniu wybitnie gospodarczym, który nie został objęty ulgami i pod względem taryfowym do dnia dzisiejszego nie uległ żadnej zmianie

zastosowanej doń karoserji indywidualnej. W tyle nadwozia powłoka blaszana dość często jeszcze przyozdabia się stojącym grzebieniem lub pletwą dochodzącą do 150 mm wysokości. A nawet „oryginalny“ Voisin zaopatrzył się w taki grzebień. Przytem grzebień ten nabijane gęsto półokrągłymi nitami nadają wozowi temu charakter jakiegoś morskiego skorupiaka o guzowatym pancerzu

Wracając do masek wozów to wiele z nich wykazuje braki w postaci fal — nie wszystkie bowiem są wykonane wzorowo i bez zarzutu. Fale takie spotyka się na płaskich ścianach karoserji, co zresztą charakteryzuje ręczną robotę blacharską, bodajże wszędzie. Spotyka się i inne braki np. miejsca niewidoczne przy zamknięciu drzwi, nie wszędzie są pokryte blachą, niedokładności powstałe przy zawijaniu blachy na parapetach okien, wyrównano kitem, na który obsadzono równocześnie szybę (stałą) i t. p. drobiazgi w wykończeniu. A nawet jedna w karoserji autobusowych miała tak fatalnie wykończoną blachę, iż, nie widząc jej, doprawdy, trudno byłoby uwierzyć odwadze wystawiającego ją na stoisku.

W ozdobach zewnętrznych karoserji osobowych dość często spotyka się okucia w kolorze złotym, co na niektórych kolorach i szczególnie niebieskim bardzo ładnie się odbija, dając ciepłe światła, szczególnie na szlifowanych fałdach listew podłużnych, zdobijących boki karoserji.

We wnętrzu nadwozi osobowych nie nowego przeważnie skromne wykończenie bez inkrustowanej boizerji, zato bogactwo wzorów w materiałach specjalnie u wytłaczanych pluszach i velourach — wiele sukien gładkich w żywych kolorach ułożonych w nierówne choć symetryczne plisy o kantach poduszek zdobnych w ciemne wypustki.

Często używanym siedzeniem przednim jest fotel z rur chromowych, nie zawsze też wypolstrowany, częściej nawet

od czasu wejścia w życie zreformowanej taryfy towarowej z dn. 1 października 1929 roku.

Do kategorii tych towarów, które zostały potraktowane po macoszemu, należy wiele wyrobów z żelaza, a przede wszystkim artykuły wymienione w pozycji 1209 i 1214 klasyfikacji towarowej, obowiązującej na P. K. P.

Do pierwszej pozycji należą między innymi rury żeliwne, kanalizacyjne i wodociągowe oraz ich części — a do drugiej, między innymi, odlewy żeliwne do instalacji centralnego ogrzewania — grzejniki.

Grupa Odlewni przy P. Z. P. M. — uważając stan taki za anormalny, wystąpiła do odnośnych miarodajnych czynników jeszcze w kwietniu r. b. — kilkakrotnie później ponawiając swe wystąpienia o rewizję obecnie obowiązującego stanu taryfowego w ogóle w odlewnictwie, a w szczególności co do wyżej wymienionych produktów.

Oto kilka danych ilustrujących obecny stan, — stan wymagający obniżenia opłat przewozowych na poniższe artykuły.

Odnosnie rur kanalizacyjnych i ich części należy zauważyć, że taryfuje się je przy przesyłkach drobnicowych według stawek klasy II a przy przewozach wagonowych według stawek klasy VII, — a stawki te bardzo słabo uwzględniają czynnik odległości, przez co jednostkowa opłata zbyt wysoko idzie w górę. Okoliczność ta ma bardzo poważne znaczenie ze względu na to, że odlegnie obsługujące miasta i osiedla przeważnie odległe są o 300—500 klm. i więcej od miejsc zbyt.

I tak opłata przewozowa na rury kanalizacyjne na średniej odległości dochodzi do 19,5% ad valo-

rem przy przesyłkach drobnicowych, — a przy przesyłkach wagonowych do 17%, ad valorem, przy odległościach zaś większych stawki te stanowią 36% i 30%.

Jeżeli zaś uwzględnimy koszt dowozu potrzebnych surowców do wyprodukowania rur kanalizacyjnych, że opłaty na rzecz kolei na odległościach dalszych dochodzą do 44% ceny sprzedażnej przy przesyłkach drobnicowych i do 39% przy przesyłkach wagonowych.

Rury wodociągowe i ich części należą według klasyfikacji towarów do tych samych klas, co i rury kanalizacyjne, — wszystko to zatem, co przytoczono wyżej w stosunku do rur kanalizacyjnych, odnosi się i do rur wodociągowych z pewnymi odchyleniami — ze względu na różnicę cen między jednymi i drugimi rurami.

Ceny na rury wodociągowe za czasów obecnej taryfy stopniowo się obniżały; spadek ten doszedł do circa 31%, gdy taryfa pozostała bez zmiany.

Jako drastyczny przykład przytaczamy przewóz rur wodociągowych z Węgierskiej Górki do Warszawy: przewóz ten za 100 klg wynosi 5.51 zł, co przy dawniejszej cenie na rury wodociągowe stanowiło około 8.6% ceny sprzedażnej, — obecnie zaś wynosi 12.2% — czyli przewóz ten wzrósł o 42%.

Fabryki, produkujące rury wodociągowe; położone są prawie wszystkie bądź w Zagłębiu Śląskim, bądź Dąbrowskiem i z tych miejscowości rury idą poważnie na dalsze dystanse 500—700 klm.

Obecnie naprzykład projektuje się budowa wodociągów w miastach kresowych, w Łucku, Równem, Dubnie, Krzemieńcu, Włodzimierzu; stan te-

obciążony tylko samym materiałem, w który wszyto pariane pasy lub gumę. W dziedzinie kolorów, zdaje się w pierwszej chwili, panuje chaos, dopiero dokładna analiza kształtuje charakterystykę mody w kolorze. Naogół występuje w dalszym ciągu wybitna przewaga granatu, ciągnąc jakby za sobą bliźniaczy kolor niebieski, który w pięknej gamie wielokrotnych odcieni, znaczy się gęsimi plamami w tłumie automobilowym, Grande Nef, i Galeryj Kolor czarny, tak popularny ostatnio, ustępuje szybko pozostawiając miejsce innym, między którymi dość powszechnym jest czekoladowy spotykany nawet na angielskich typach Coupé de Ville, kremowy aż do mlecznego włącznie na sportowych wozach.

Czerwony przeważnie na małych samochodzikach. Nie licząc, naturalnie pokracznego, zdaniem wielu, Maybacha. Jest to zdaje się ten sam wóz, który pokazywano na wystawie marcowej w Berlinie. Z kolorów nowych silnie zaznacza się kolor złoty, posiadający własność, przy której nie wymaga się wielu ozdób, a nieraz wcale, na powierzchni blachy nim lakierowanej. A jednak wygląda dobrze i przepysznie się prezentuje a jego metaliczny odbłask przy linii aerodynamicznej wozów ultra-sportowych specjalnie, tworzy niesamowite refleksy i blaski, tak nieraz potrzebne dla wzmocnienia efektu karoserji, o gładkiej powłoce. Ceny karoserji naogół kształtowały się bardzo rozmaicie. Jednak średnia cena przeciętnej karoserji indywidualnej dochodzi do 25.000 frs. Ceny karoserji o wybitnych linjach i oryginalnym wykonaniu wahały się od 40 do 60 tys. fr. Jest to jednak dość dużo, gdy się weźmie pod uwagę stosunkowo nie drogą robociznę — przeciętnie 5 fr. za godzinę wykwalifikowanego rzemieślnika i przy wyjątkowo dobrych warunkach kredytowych. Jeśli się przytem zważy zupełne nieskrępowanie

i nadzwyczajna łatwość dostawy jak i swobodę wyboru gotowych części i akcesorii karoseryjnych, to trudno nie przyznać, że artykuł ten jest dobrze kalkulowany i sprzedawany. Bo przecież trudno pomyśleć, by cena tą płaciło się za firmę, bowiem gdyby tak było to nie stały by prawie puste niektóre stare i wyrobione fabryki nadwozi, lub pracowały tylko na 1/3 produkcji. Niestety choć w końcu artykułu nie obszedło się bez kryzysowego obrazku i tutaj.

Wreszcie nleżałoby nadmienić o wystawionych na Salonie przyczepkach campingowych — miły domek na kółkach, specjalnie dla nas ciekawy, jako konstrukcja, wraz z ramą podwozia, wyłącznie drewniana (prócz osi resorów i haka) i prosta w wykonaniu nie wymagająca żadnych specjalnych przygotowań technicznych w urządzeniu. Ten dwupokojowy domek o powierzchni 14 mtr², kryty dyktą lakierowaną o dachu płóciennym na dykcje, posiada wewnątrz urządzenie b. dowcipne, rozmieszczające w rozmaitych skrytkach, szafach i szufladach, ubrania, pościel, artykuły spożywcze, zastawę stołową, naczynia kuchenne, przyrządy sportowe i wiele innych rzeczy. Wnętrze może być w razie potrzeby podzielone przez otwarcie drzwi od szafy, na 2 pokoiiki z których jeden posiada 2 łóżka jednoosobowe z materacami i pościelą chowaną pod spód w szufladzie, stół rozkładany na 2—6 osób, biblioteczkę i t. p. 2-gi pokój ze spiżarnią, kuchenką, z wodą bieżącą z 2 osobowym łóżkiem oraz skrytkami na przyrządy gospodarskie. Domek zaopatrzony w instalację elektryczną i wszelkie inne możliwe udogodnienia, kosztuje 18 tys. fr. Jak widać też dobrze skalkulowana, zabawka, przyznać trzeba b. miła ale i kosztowna.

rażniejszy stawek przewozowych może uniemożliwić, a co najniżej opóźnić realizację tych zamierzeń ze względu na szupłe środki, jakimi rozporządzają wymienione miasta, co byłoby ze szkodą nie tylko dla przemysłu, ale również dla rozpoczętej akcji przyprawiania do lepszego stanu sanitarnego naszych wschodnich kresów. — ze szkodą dla rynku pracy.

W tej samej płaszczyźnie co do kosztów przewozu znajdują się i grzejniki (radjatory) i ich części. Według obowiązującej klasyfikacji są one zaliczone do klasy I przy przesyłkach drobnicowych a przy przesyłkach wagonowych do klasy VI o ile są nieobrobione — obrobione zaś — o ile są niepokryte farbą, emalją, lakierem lub t. p. — do klasy V, a pokryte do klasy IV.

Koszta przewozu grzejników według powyższej klasyfikacji wynoszą na mniejszych odległościach do 17% ad valorem, a na odległościach nieco dłuższych (400 - 500 klm) dochodzą do 26%.

Stan ten dotychczas jest niezmiennym, mimo tego, że cena sprzedażna grzejników spadła w ostatnich latach o około 32%.

Przemysł odlewniczy z powodu wygórowanych stawek przewozowych nie może wykorzystać tego układu stosunków, jaki wytworzył się obecnie w dziedzinie budownictwa mieszkaniowego, a przede wszystkim nie jest w stanie dotrzeć do punktów bardziej oddalonych.

Například za przewóz drobnicy 100 klg grzejników z Łodzi do Wilna płaci się około 15 zł., co przy obecnej cenie grzejników stanowi około 28%, a przy cenie dawniejszej około 20%, ad valorem, czyli %/0% stosunek na taryfach wzrósł średnio o prawie 30%.

Co do grzejników to należy również podkreślić, że są one bardzo czułe na wilgoć i szybko rdzewieją i z tego powodu przewozi się je koleją dopiero po zanurzeniu w rezerwuarze z płynem, ochraniającym je przed rdzą, która niszczy grzejniki i z trudnością daje się z nich usunąć.

Kolej przy przewozie kwalifikuje takie grzejniki zupełnie niesłusznie, jako specjalnie oksydowane, bronzowane, niklowane i t. p. zaliczając je do klasy IV, zamiast do klasy VI, co na żadnych odległościach nie wytrzymuje zdrowej kalkulacji.

Oto kilka tylko przykładów nierealności gospodarczej obecnych stawek przewozowych kolejowych w odlewnictwie.

Grupa Odlewni jak już wspomniano — od początku drugiego kwartału roku bieżącego — występuje do Ministerstwa Komunikacji z motywowanymi memorjami, wskazującymi na anormalny stan wysokości obecnych stawek kolejowych przewozowych.

Grupa Odlewni postawiła wnioski obniżenia stawek na przewóz rur kanalizacyjnych, rur wodociągowych żeliwnych ich części, na przewóz grzejników i ich części tak przy transportach drobnicowych, jak i wagonowych przynajmniej o 30%, ze znacznym spadkiem rozpiętości stawek na dalszych odległościach.

Niestety — jak dotychczas — wszelkie wystąpienia nie znalazły posłuchu w Ministerstwie Komunikacji.

Sądźmy jednakowoż, że czynniki miarodajne dojdą do przekonania, że i na tym odcinku odlew-

niczym obecny stan rzeczy musi ulec zmianie w interesie rozwoju gospodarczego kraju, co również w konsekwencji odbije się pozytywnie i na dochodowości kolei; — zniknie wtedy paradoksalna sytuacja, że gdy dziesiątki tysięcy wagonów stoją beczynnie, to równocześnie postępuje coraz intensywniejszy rozwój ruchu furmankowego i samochodowego z zasięgiem na setki kilometrów.

W imię zdrowego rozwoju gospodarstwa narodowego trzeba skończyć ze zjawiskiem uciekania taniego towaru przed drogą koleją.

Obecnie przechodzimy okres badania całokształtu taktyki dotychczasowej gospodarki narodowej. — niechże i postulaty odlewnictwa polskiego będą wzięte pod rozwagę, niech będą życzliwie przyjęte w imię ożywienia rynku handlowego, a wtedy staną się niemalym przyczynikiem uzdrowienia ogólnego ruchu gospodarczego.

W myśl powyższych przesłanek Grupa — Odlewni przy P. Z. P. M. wystawiła — postulat, wśród innych postulatów — obniżenia stawek przewozowych kolejowych na artykuły odlewnictwa — na wspólnej konferencji w dniu 13 listopada r. b. z Międzyministerjalną Komisją Współpracy z Samorządem Gospodarczym.

WIADOMOŚCI Z ZAGRANICY

(S) *Rozbudowa japońskiego przemysłu aluminiowego* Rząd japoński bardzo energicznie popiera rozbudowę przemysłu aluminiowego. Ostatnio przy kredytowej pomocy rządu wybudowało towarzystwo "Japan Aluminium Reduction Company" wielką hutę na Formozie, do której sprowadza się bauxyt z Indji Holenderskich. Huta urządzona jest przy pomocy niemieckich inżynierów i wyposażona jest w maszyny z Niemiec, Anglii i Stanów Zjednoczonych. Pracuje ona niemieckim systemem Bayera.

"Japan Aluminium Reduction Company" współpracuje z międzynarodowym kartelem aluminium, którego przedstawicielem na Daleki Wschód jest towarzystwo „Asiatic Aluminium Co”, kontrolowane przez należący do grupy Mellona Konzern „Aluminium Corp. of America”.

Taryfa polsko-czechosłowacko-dunajowa. W Gdyni rozpoczęły się obrady przedstawicieli kolei polskich, czechosłowackich oraz towarzystw żeglugowych na Dunaju. Tematem obrad jest taryfa polsko-czechosłowacko-dunajowa.

Z przemysłu litewskiego. Wartość produkcji przemysłu litewskiego oceniano (w mil. litów). jak następuje: w 1929 roku — 259, w 1930 r. — 254, w 1931 r. — 304, w 1932 r. — 263, w 1934 r. — 270. Statystyką są objęte przedsiębiorstwa, zatrudniające ponad 5 osób. Przedsiębiorstw takich w r. 1934 było 1 118, zatrudniały one 22 282 robotników.

(S) *Zwyżka cen stali nierdzewnych.* Na międzynarodowym rynku stali nierdzewnych zanotowano w ostatnich czasach zwyżkę w granicy od 7,5—9%.

(K) *Wzrost wywozu rur żeliwnych z Niemiec.* W ostatnich miesiącach dał się zauważyć wzrost eksportu rur żeliwnych, który podniósł się z 1200 do 150 ton miesięcznie (średnio). Prawie wszystkie

transakcje mają charakter wymienny i dlatego trudno jest podać ceny.

Pomiędzy ostatnimi zamówieniami znajdują się zamówienia z Meksyku i krajów Ameryki centralnej, z Palestyny, Egiptu i krajów Dalekiego Wschodu.

Najważniejszym odbiorcą z Dalekiego Wschodu są Indie Holenderskie.

Transakcje z Indjami mają przeważnie charakter wymienny na oleje roślinne, mineralne i herbatę.

Spadek eksportu gwoździ z Japonii. Eksport gwoździ z Japonii wykazał w r. b. znaczny spadek dochodzący na niektórych rynkach do 75%. Przypisać to trzeba obniżenia się marży pomiędzy cenami kartelu „Iweco“ z japońskimi z 30% do 8%. Przy tak niewielkiej różnicy towar japoński nie łatwo znajduje nabywców, tem więcej, że gwoździe japońskie mają u nabywców bardzo złą markę. (S)

(A) Produkcja stali i żelaza w wielkich krajach przemysłowych. 11 krajów, które obejmują większą część produkcji światowej stali i żelaza, w ciągu ostatnich 8 miesięcy b. r. wytworzyły 42 669 000 t. surowca żelaza i 57 179 000 t. surowca stali.

Poszczególne państwa wytworzyły: (w tonnach)

	surowiec żelaza	surowiec stali
Stany Zjednoczone	13 290 000	21 480 000
Niemcy wraz z zagł.		
Saary	8 142 000	10 584 000
Z.S.S.R.	8 213 000	7 709 000
Anglja	4 332 000	6 466 000
Francja	4 116 000	4 332 000
Belgja	2 033 000	2 014 000
Luksemburga	1 261 000	1 244 000
Italja	387 000	1 429 000
Czechosłowacja	503 000	777 000
Szwecja	385 000	597 000
Polska	248 000	637 000

Jak wynika z zastawienia, tegoroczna produkcja żelaza we wszystkich tych krajach była większa aniżeli w roku poprzednim. W Anglii np. niektóre przedsiębiorstwa osiągnęły maksimum możliwości produkcyjnej. 6 państw, członków IREG (Niemcy, Luxemburg, Belgja, Francja, Wielka Brytania, Polska) wytworzyło 46,6% ogólnej produkcji żelaza i 43,8% ogólnej produkcji stali.

(A) Zmiany cen cienkiej blachy belgijskiej. Belgijscy producenci blachy cienkiej dokonali obniżki cen eksportowych blachy o grubości od 2 do 2,99 mm. o 2,6 shilinga na tonnie.

Równocześnie ceny wewnętrzne zostały podniesione, odpowiednio, od 25 do 70 frs na tonnie.

Wystawa samochodowa w Londynie. W czasie od 16—25 odbyła się w Londynie międzynarodowa wystawa samochodowa w Olympia-Hall. Według miarodajnych źródeł, w czasie trwania wystawy udzielono zleceń na sumę ogólną 10 000 000 funtów sterl. Niektóre firmy angielskie w porównaniu z wynikami wystawy zeszłorocznej w roku bieżącym podwoiły a nawet potroiły swoje obroty. Również stosunkowo dobrze wyszły firmy niemieckie. Liczba zwiedzających wyniosła 232 000 osób. (A)

Rentowność przemysłu w Stanach Zjednoczonych. Poniżej podajemy zestawienie ilustrujące rentowność 12 wielkich przedsiębiorstw przemysłowych w Stanach Zjednoczonych w okresie styczeń — wrzesień lat 1929, 1932 i 1935. (cyfry oznaczają czysty zysk w milj. dol. zaś cyfry ze znakiem — stratę)

	1929	1932	1935
General Motors	215,79	10,56	114,48
Packard Motor	14,47	—4,42	0,78
United States Steel Corp.	147,60	—54,54	—4,25
Joungstown Steel Co.	17,29	—9,59	0,11
Jones & Langhlin Steel	17,00	—6,19	—0,52
Sheel Union Oil Co.	18,68	—3,10	4,41
Phillips Petrol.	15,03	0,37	9,85
du Pont de Namour	57,22	14,84	35,59
Westinghouse El. Co.	19,54	—5,92	8,82
General Electric	47,97	9,73	17,21
National Cash Reg.	6,44	—1,88	0,99
Underwood	4,71	—0,45	2,00

Z międzynarodowego Kartelu Cyny. W Londynie odbyło się 3 października zebranie producentów zrzeszonych w Międzynarodowym Kartelu Cyny celem zbadania sytuacji rynkowej, wobec znacznego wzrostu konsumpcji cyny w ostatnich czasach. W okresie styczeń — lipiec światowa konsumpcja cyny wyniosła 79 620 tonn, wobec 68 831 tonn w tymże okresie 1934 r. t. j. wzrost wynosi 15,7% i dotyczy przede wszystkim Stanów Zjednoczonych.

Stan produkcji narzędzi w Szeffieldzie. Według danych podanych przez „Sheffield Telegraph“ z dn. 31 ub. m. zakłady produkujące narzędzia w Anglii pracują bardzo intensywnie. Również i wywóz tych narzędzi przedstawia się bardzo dobrze. Dająca się odczuwać ostatnio posucha wpływa niepomyślnie na handel narzędziami ogrodniczymi. Zauważyć się daje duży popyt na sikawki i polewaczki.

Ceny metali w Warszawie.

Dom handlowy A. GEPNER notował w ostatnim tygodniu następujące ceny metali:

Cyna Banka w blokach	zł. 6,70 za kg.
Ołów hutniczy	„ 0,76 „ „
Cynk hutniczy	„ 0,73 „ „
Antymon	„ 1,90 „ „
Aluminiujm hutnicze	„ 2,75 „ „
Blacha miedziana	„ 2,60—3,60 za kg.
„ mosiężna	„ 2,20—3,70 „ „
„ cynkowa	„ 0,87 „ „
Nikiel w kostkach	„ 6,50 „ „

FABRYKA WAG

decymalnych, stołowych i innych
z budynkami, maszynami i warsztatem
za bezcen

zaraz z masy spadkowej do nabycia (taksa sądowa wynosi zł. 22.000), zgłoszenia skierować pod adresem

B. Thiele — kurator
Rawicz - Wikip.